

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega mesca na celi pol, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 20. sušca 1865.

List 9.

Zgubjeni sin.

Igra v I djanju.

Osebe: Oče, mlajši sin, starji sin, skušnjavec, očetovi slugi.

Prvi prizor.

Oče in mlajši sin. Sin (govori robato):

Daj, oče, meni del moj premoženja,
Katerega si dati mi odmenil;
Že blizu ura mojga je ločenja:
V deželo tujo sem se zdaj namenil,
Ker nočem več pri tebi stanovati,
Čez glavo sit sem vednega mermranja:
Zatoraj daj, kar misliš kdaj mi dati,
Da konec zdražb je, konec očitanja.

Oče (resnobno-milo):

Moj sin, moj sin! kaj hočeš ti storiti, —
Zdaj zapustiti dobrega očeta?
Si li pozabil, — ak' si sklenil iti —,
Kar Bog otrokom žuga in obeta?
Je to ljubezen sinovska do mene?
Ti uke moje strastno zaničuješ,
Bolesti sercu delaš neizrečene,
Ker si nespamet toliko zmišljuješ: —
Moj sin, oj slušaj in nikar ne hodi! —
Nevarnosti velike ti protijo;
Mladenču up ves sreče gre po vodi,
Ko zajde med hudobno tovaršijo. —
In kaj od doma te tak silno žene,
Ničesa vender ti doma ne manjka:
Ne hodi toraj, ne zapušaj mene.

Sin (ošabno):

Je vse zastonj! pri teb' mi ni obstanka.

Drugi prizor.

Starji sin in prejšnja. Oče (proti starjemu sinu).

Glej sin! tu brata, kateri zapustiti,
Predragi dom, očeta, tebe hoče!
Poskusi vender ti ga odverniti,
Rešit' pogina; — mene slušat' noče.
In vender revež se mi v serce smili:
Zametje uk, očeta ne spoštuje, — (zdihne proti nebu)
Oj, ne kaznuj zato ga, Stvarnik mili!

Mlajši sin:

Zastonj besede, dans že grem na tuje. —

Starji sin:

Zakaj ne slušaš, brat, kar oče pravi,
Zakaj od doma siliš v nesrečo?

Gospod mogočni gori na višavi
Očeta rano vidi prebolečo, —
Zatoraj glej, da On te ne udari,
Ker zapovedal starše je slušati.
Ne hodi brat na tuje, oh nikari!
Gotovo siljen to boš obžal'vati.

Mlajši sin:

Zadosti tvojega je besed'vanja!
Svarjen od brata, tega več ne maram;
Naj se zdaj tebi le kdo drug uklanja!
(proti očetu):
Daj oče del moj! te še enkrat baram,
Se živil bom brez vaji bolj veselo;
Naj zdaj letá (kazaje na brata) dobroto tvojo vziva:
Jest pa podam zdaj v tujo se deželo,
Kjer se prostost, veselje mi odkriva.

Starji sin (proti očetu):

Ker terdovratno noče dobro sebi,
Le daj mu, oče, kar terdó zahteva;
Čez malo časa, kadar bo v potrebi, —
Tako se meni prav močno dozdeva, —
Bo želel viditi obličje tvoje;
Takrat se v sercu res bo spreobernil, (bolj glasno)
Le pomni, Oče, te besede moje,
In se nazaj v naročje ti povernil. (Odide.)

Oče (proti mlajšemu sinu):

Ločitev, sin, prestrašno mene rani!
Jest ne dovolim; — al' ker ideš s silo,
Tu imaš svoj del! (mu mošnjo podaja proti nebu zdihajoč)
o Bog ti ga ohrani!
Gospodov angel, ti ga vari milo! —
Oh, serce moje žalno v persih bije;
Ne hodi sin, ne hodi prot' nadlogam;
In če že greš, ne vdaj se v hudobije,
Letó te prosim (mu roko podá); bodi srečen, z Bogam!
(Odideta.)

Tretji prizor. (Zagrinjalo se odgerne.)

Svinjski pastir. Skušnjavec.

V deželi, kamor se je mlajši sin podal, in tam svoje imetje
z razujzdanim življenjem zapravlil, velika lakota nastane.
in on, da bi si je ubranil, se podá k mestničanu v službo,
kteri ga zažene na pristavo svinje past. Ondi v pomanj-
kanji in revšini spozná, kakó napčno je ravnal, da je
hišo svojega očeta zapustil. Kesá se, da je očeta raz-
žalil, ter sklene nazaj k njemu poverniti se.

Svinjár sam (žalostno):

Oh kam so me prignale moje strasti!
In kje ste zdaj, prilizujene derhali?

Od vsih pozabljen, moram tukaj pasti
Da ne vmerjem gladi, te gnjusne ž'vali.
Zelodec lakote prehujo kruli.
Pomoči za-me obene ni, ne leka,
So stiske vse, vsi križi me obsuli,
In ni ga za-me dobrega človeka!
Obleka vsa že skapala je z mene,
Obraz je vpaden, peša moč telesa;
Al milosti ni vendar še nobene,
Oh ni ga zame, milega očesa!
Da bi mi s kermo se nasitovati
Živalsko saj b'lo tukaj dopušeno;
Al tudi te nihče mi noče dati,
In glad, oj glad — me muči neizrečeno.
Kje, kje ste vi, ki ste se imen'vali
Prijatelje moje zveste tam pri mizi polni,
Imetje moje z mano zapravljali,
Vtopili me v nesramnosti veseljni?
Al zdaj, ko vsega hudega poginjam,
Nobeden več nikjer me nima v čisti;
Pustite se mi gostovati s svinjam',
Hiteti mi v pomoč nihče ne misli.
Kako se hitro vse je spremenilo:
Kot senca zginilo je premoženje,
Požreš'vanje ga pol je pogoltnilo,
In drugo pa nesramno poželenje.

(Protib'nebu.)

Spoznam, Gospod! prav ti si zdaj me vdaril,
Ponižal mene vpornika očitno,
Ki slabo sem s talenti gospodaril,
Si pahnil me v to revo strahovitno!

(Globoko zamišljen z naslonjeno glavo na komolecu nadaljuje
še bolj žalostno.)

Britkosti pociti mi serce hoče,
Strašno mi huda vest kriči, pripeka,
Ker nisem slušal tebe, ljubi Oče!
In ne sprejel naukov tvojih leka.
Oj, zdaj spominjam v silni se nesreči,
Kako sem daleč se od tebe zgubil,
Kljuboval ti v slepoti sem naj večji,
Preljubi oče, in te nisem ljubil!
Oh da sem mogel te tako zaliti,
Me straši misel, serce omedleva!
Oh, Oče, Oče! tebe zapustiti —
Kako sem mogel? — to mi zdaj prigréva!
Oj da bi to nikdar ne b'lo storjeno,
Z veseljem vse bi hotel preterpeti;
Al ko bi saj mi b'lo še odpuščeno,
Da v milosti bi spet bil pri očeti! —
Oh, kaj čem, kdo povedat' mi je v stani,
Al me moj oče ljubi al sovraži?
Kdo olja hladnega da hudi rani,
Kdo serce mi boleče utolazi,
Kaj v stiski je nesrečnemu storiti,
Kako rešiti se vesti skeleče? —

(Premolkne, se zamisli.)

Oh vem kaj — vem: — nazaj se čem verniti,
Na dom — na dom — k Očetu — iz nesreče. (Konec nast.)

Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

10. En večer v cerkvi sv. Ludovika, kralja francoskega.

Drugo nedeljo meseca novembra sem dopoldne in popoldne setaje po ulicah in trgih velikega mesta marsiktero cerkev ogledal in opazoval, kakó se tu in tam služba

božja obhaja. Ko se je že jelo mračiti, domú gredé pridem na trg svetega Ludovika, kteremu neko višjo znamenitost daje častitljivo spredje velikanske narodne cerkve francoske. Ta cerkev je posvečena vnebovzetju presvete Device Marije, svetemu Ludoviku kralju francoskemu in svetemu Dioniziju, učencu Pavlovemu in aposteljnu francoskemu; sploh je znana po imenu sv. Ludovika. S stermečimi očmi premerja njene nenavadne velikostne razmere ugledam na pragu stati gospoda v talarju, precej visoke postave, čigar zunanost s tako imenovanimi Mojzesovimi tablicami pod vratom in z dolgimi na pleča vihrajočimi lasmi, je razodevala francoskega duhovna. Bil je mož kake petdesetletne starosti, pa še gibčnega duha in čvrstega telesa. Zvedel sem pozneje po francoskih vojaki, da je v poprejšnjih letih tudi služil v armadi in opasoval svoje ledje z vojaško sablo; zdaj pa je prednik (*aumônier*) vojaškega duhovstva pri varhni francoski armadi v Rimu. Na pragu stoji je takó rekoč sprejemal mlade vojake, ki so po vseh ulicah dohajali k cerkvi, ravno takó kakor pri nas na deželi ob nedeljah in praznikih po vseh potih, stezah in mejah farmani hitijo v hišo božjo, kader ubrani zvonovi bližnji začetek svete službe naznanjajo. Iz vsega tega sem sklenil, da se bode obhajalo kako duhovno opravilo, in mikalo me je, se ga tudi vdeležiti. Ko stopim v cerkev, je bila že skorej vsa, dasiravno je zeló obsirna, polna vojaških prostakov, vse mlado ljudstvo. Zasedali so klopi in stole razstavljene po zalem tlaku. Sred cerkve je bilo postavljeno stalce (Pult), na katerem so ležale odperle velike bukve s cerkvenimi molitvami in koralnimi spevi in druga manjša pesemska knjiga. Nektere minute pred petimi, ko je bil že zbran več del vernega vojaškega ljudstva, zgorej omenjeni duhoven zapustivši prag pride v cerkev, vse prostore urno pregleda in svoje duhovne sine berž takó razstavi, da ni nikjer gnječe. Vstopi se k stalcu pred razgernjene bukve; tu stoji še enkrat z bistrimi očmi premeri vse prostorije, da bi se prepričal, se li že vsa množica znajde v lepem redu. Viditi pa, da je mnogo število mladenčev pridših pozneje, pri vratih se drenjalo, urno hiti do njih ter jim veleva više proti velikemu altarcu se preseliti. Vidilo se mu je v vsi obnaši, da je bil kdaj vajen verste vojakov o drugih priložnostih poveljevati; vendar je bilo pa njegovo poveljevanje v cerkvi tudi tako prijazno in očetovsko, da so vojaki, sicer pripravljeni z ognjenim pogumom napadati in podirati sovražne čete, pred njim se zadržali kakor pohlevne ovčice pred svojim pastirjem, ter mu na migljaj skazovali pokoršino. Ko ura pet odbije, završé orgle, pa po kratki predigri spet omolknejo. Nató duhovni prednik stoji sred cerkve pred stalcem poje *solo* v prelepem tenoru, polovico stavka odločene svete pesmi; drugo polovico berzo poprimejo orgle in množice mladih vojakov z nekako vnetostjo, da je sladkost proste, globoko v serce segajoče melodije z nepopisljivo oblastjo čutje prešinjala in persi v blagostno radost topila.

Ko so vtihoili glasovi tretjega stavka po tem načnu odpetega, gre duhovni prednik v samem talarju brez roketa na priznico. Kakor je sploh na Laškem navada, da v jeseni dva meseca ali poldrugi mesec tudi pridigarji počivajo, so tak počitek tudi uživali pridigarji francoske vojaščine. Ravno v nedeljo, o kateri je govorjenje, se je pa tu spet pričelo pridigarsko leto, torej je imel prednik marsikaj zastran prihodnjega reda v božji službi oznaniti. Napovedoval je tedaj, da bode zanaprej vsako nedeljo zvečer o petih pridiga in blagoslov s sv. Rešnjim Telesom v cerkvi sv. Ludovika, med tednom dvakrat v drugem kraju nauk v kersanskem katekizmu, in spet v drugem kraju vsak torek in petek zvečer razlaga paganskih in kersanskih znamenitost večnega mesta. Ker ste takó srečni tukaj bivati v brambo apostolskega Sedeza, jim pravi, se pač spodobi, da se soznanite z vsemi imenitnostmi, posebno z vsemi kersanskimi svetinjami v sredisu Kristusove cerkve; globokeje uterjeno

bote čutili potem svojo vero in vernivši se v ljubo domovino bote z ljubeznijo do katoliške vere, ki je tukaj napajala vaše srca, ognjeno žejo po resnici v srcih svojih dragih sorodovincev gasili. Pozneje sem se prepričal z lastnimi očmi, da ta beseda ni padla na skalo, temuč na rahlo dovzetno zemljo; zakaj obiskovaje galerije papežev in privatne, sem semtertje naletel mladostne prostake francoske vojne, ki so s popotniškimi bukvami v rokah izverstne slike in kipe starejših vekov opazovali in občudovali. Prihodnjo nedeljo pa — tako oznanuje gospod nadaljeval — ne bomo pri sv. Ludoviku imeli nikakoršnega duhovnega opravila. Dans teden se bomo vsi znajdi pri sv. Petru; zakaj ondi se bo obhajala slovesnost zveličevanja služabnika božjega Petra Kanizija. Tedaj bomo vsi tamkej, tudi vi vsi vsi pojdete tje; zakaj vsak zmed vas potrebuje priprošnje Kanizijeve, vsak ima kaj prositi zase, za svoje starše, za svoje brate in sestre, za svoje prijatelje itd., zato pojdemo vsi k svetemu Petru in bomo iz globočine svojega srca mnoge svoje vošila in želje in potrebe zveličanemu izvoljencu božjemu posuli v naročje. Te besede je narekoval gospod s takim povdarkom očetovske ljubezni, da ni čuda, da jo ime Labastidovo vsem sicerem hrabrih junakov mladenških priraseno, česar sem se o več priložnostih zamogel prepričati.

Po končanem oznanilu je drugi duhoven v roketu stopil na prižnico, ter govoril po branem nedeljskem evangeliju prav spodbudno, umevnosti in okolišnam poslušavcev primerno pridigo o molitvi, da jo Bog vselej usliši. Le prav se mora moliti, pravi; ako vi stopite pred svojega generala ali kapitana, kakó se obnašate? ali si upate stati pred njim z raztresenimi mislimi? Poreče kdo: Čemu pri molitvi poklekovati v prah? Ako ste pred svojega poveljnika poklicani, si bote li upali zanemariti vnanjo obnašo? ne bote li tukaj skerbno in spodobno obravnali svojih udov? Kdor hoče uslišan biti, nadaljuje, mora rad spolnovati voljo vsegamočnega Boga, kakor so mu vse stvari v veliki stvaritvi pokorne na migljaj in povečujejo nevedoma njegovo ime. Morate tudi stanovitno moliti, jim pravi, ter pojasnuje to lastnost molitve z izgledom sidonske žene. Nadalje našteva razne ugovore, kakor se le slišijo iz ust priprostih vojakov, in jih zavrača prav poljudno, po domače da um in srce poslušavcev popolnoma premaga. Včasih sem svojim očem dovolil z opazovavnimi pogledi premerjati bližnje poslušavce, pa nič ne presilim, ako spoznavam, da so neganljivo pazili na besede govornikove ter jih sprejemali s polno zadovoljnostjo. Eden se celo ni mogel zderžati glasno svojega dopadajenja nad verlim govornikom izustiti rekoč s ponosom: „Il le connaît.“

Po pridigi je sledilo spet petje prečudno ginljivo po ravno tistem načinu kakor o začetku, da so se posamni napevi duhovnega prednika s skupnim petjem vojaške množice verstili. Vselej, ko je napevnik svoj *solo* končal, je z rokama in z vsem životom na vse kraje znamenje dajal svoji verni okolici, da naj močne in visoke glasove zbujuje v srcu, in jih veselo pošilja k Gospodu. Nar bolj je pa vrezovala persi in povzdigovala duha pesem od svetega Rešnjega Telesa, ker je bila vsem znana in privajena in je torej njena mila melodija kakor iz enega gerla v veličastnih valovih kipela proti nebu. Radost, ki jo duša o enaki priložnosti čuti, ni zemeljski sad, temuč cvet blaživi iz nebnega raja.

Vse opravilo je časa uro terpelo. Gotovo ne brez zdatnih vtisov se so zapuščali verli mladenči božje svetišče. Dobri pastir pa tudi še o izhodu ne zgubi iz oči svojih ljubljenih ovčic. Popade svečnik, ki mu je svetil sred cerkve ob stalcu, ga nese lastnoročno po cerkvi ter postavi k velikim vratam in se ne gane od njega, dokler ni bil v nar lepšem redu več del njegovega vernega kerdela zunaj cerkvenega ozidja. Poslednjim možem pa veleval, naj vse klopi in stole po cerkvi hitro v lepo versto postavijo. Kakor bi trenil, je bilo vse dovršeno. Ven gredé sem se

pridružil nekemu prostaku vprašaje, ali je vse vojaštvo primorano k obiskovanju večernega duhovnega opravila. O ne, mi odgovori, nam je vsem na prosto voljo dano. Na to sem ga prav v srce razveselil, izreki zašluženost pohvalo njegovi in njegovih tovaršev marljivi kersanski pobožnosti; prijazno me je spremljal do „Anime“ in zadeve svojega polka razkladal.

Zdaj mi je bilo vse umevno, kar sem kdaj bral o vdanosti francoske duhovščine, o viteški serčnosti, s katero v nar težavnih zadevah, v nar bolj protečnih vojskih nevarnostih dolžnosti svojega poklica spolnuje. Nič se ne opušča, karkoli v spodbudo kersanskega duha utegne služiti. Se vé, da preblago prizadevanje zaželenega namena povsod ne doseže. Sej ima beseda: „Veliko je poklicanih, malo izvoljenih“ splošno veljavo. Je pa že zasluženo veliko, da tisti, ki so postavljeni, da naj kličejo, res kličejo. Kdor prijazni klic zametuje, je sam kriv svoje pogube. Med mnogimi tisuči klicanih se pa vselej tudi znajde zanimivo število pripravljenih, ki klic pastirjev poslušajo in si besedo vabijočo v zveličanje k srcu jemljejo; po zvestem klicu zbujeni spoznajo svojega Gospoda, in Gospod jih nasproti kakor svoje drage izvoljene ovčice spoznava. Ko je v cerkvi sv. Ludovika iz ust zbrane množice, sicer na rožlanje orožja navajene, hvala Gospoda in Odrešenika z milim veličastvom po visokih obokih donela, sem si mislil, gotovo zdaj se radujejo nebesa, taka služba dopada Gospodu vojskih trum, svojo milost bo nanjo rosil in njen sad bode postal o svojem času svetu očiten.

Kdo mi bo zameril, ako ne zamolčim, da večernega duhovnega opravila pri sv. Ludoviku zanaprej nisem nobeno nedeljo zamudil? Sej se tak dušni vzitek le redko kje nahaja. Zmed naslednjih pridig je posebno ena prav v srce segala, namreč tista, ki jo je pridigar govoril prvo nedeljo po zveličevanju Petra Kanizija. Vsak človek se zamore posvetiti, to resnico je poslušavcem v živih podobah in sjajnih izgledih iz vojaškega stanu pred oči postavljaj, in kar se dá svetlo jim pot kazal, po kateri vsak zmed njih zna postati nov človek, ki je po Bogu stvarjen v svetosti in pravici. Vekomaj bodi blagoslovljen mi spomin na blažene večerne ure, ki na revni zemlji toliko sladkost rodijo!

Pogovor od posta.

(Dalje.)

(Gosti se nekako osupnjeni po strani pogledujejo, poslednjič se oglasi)

Uradnik. Pa ravno tega ne verjamem, da bi katoliška cerkev ali kdor koli si bodi, oblast imel razloček med jedmi delati. Ni li Bog vseh jedi vstvaril zato, da se uživajo?

Pastor. Prav z jezika ste mi besedo vzeli, ravno to tudi jest terdim, in da je temu tudi res tako, nam spričuje sv. pismo, zakaj sv. apostelj Pavel v pismu do Kološanov (2, 16.) sam pravi: „Nihče naj vas ne sodi zavoljo jedi ali pijače.“

Katoliški duhoven. Kako da, vi gospod uradnik in vi gospod pastor, nad pravico in oblastjo katoliške cerkve poste zapovedovati dvomiti morete, tega v resnici ne umem. Tega mi vendar gospod uradnik, ne bote tajili, da ima gosposka, kakor tudi vsak gospodar pravico in oblast, svojim podložnim in poslom ukazovati in zapovedovati, kar se jim dobro in potrebno zdi, kakor tudi, da so posli in podložni dolžni, svoje viksi slušati in jim pokorni biti. Kar pa velja od gospodarja in posvetne gosposke, velja tudi od katoliške cerkve, zakaj dvojna oblast je, kateri smo vsi brez razločka podložni, duhovska in deželjska. „Dajte cesarju, pravi Kristus, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega“ (Mat. 22, 21). Ako toraj nikakor ne bote tajili, da ima cesar ali kralj in sploh deželjska oblast

pravico, svojim podložnim postave dajati, ktere za njih prid in blagor potrebne spozna, kako enostransko in nespametno je pač potem terditi, da bi cerkev, duhovska oblast, te pravice ne imela! Če vam uradnikom n. pr. cesarska postava že zapoveduje vsako nedeljo in zapovedan praznik očitne božje službe se vdeležiti, bote mar terditi, da cerkev, ki se peča pred vsem le z duhovnimi zadevami svojih podložnih, nima oblasti in pravice ravno tega svojim udom zapovedovati? Med obleko sploh n. pr. tudi ni razločka, da je le koristna, stanu in letnemu času primerna, od kod toraj, da cesarska postava vender razloček med njo dela, in vam določno zapoveduje, da v ti službi, v teh ali unih priložnostih se tako in tako oblačiti, ter vam ostro prepoveduje drugač narejeno ali odlično obleko rabiti? — Ako toraj pravite, da cerkev, duhovna oblast, nima pravice razločka delati med jedili, morate ravno tako terditi, da tudi deželska oblast nima pravice delati razločka med obleko; zakaj ako vas meso ne oskruni, ako ga postni dan jeste, vas tudi ta ali una obleka ne bo, ako se je poslužite. —

Enako nepremišljeno ste pa tudi vi govorili in čuditi se vam moram, gospod pastor, da tudi vi terdite, da bi katoliška cerkev ne imela oblasti postne zapovedi dajati. Sej imate, ako se ne motim, tudi pri vas tu in tam še kak post; in kdo ga zapoveduje? Brez dvombe duhovska ali pa deželska oblast. Ali ima pa ta, vas vprašam, več pravice poste oznaniti, kakor za katoličane katoliška cerkev. In ako se zapovedani posti pri vas ne spolnujejo, se vam to najberže prav ne zdi, tu grejo grehi že skozi usta noter; le samo, ako se postna zapoved katoliške cerkve prestopi, to bi ne imelo greh biti? Kako čudno in vertoglavo! — Kar pa navedene besede sv. ap. Pavla zadeva, vam ravno tako malo v vaš namen služijo in vaše terdenje ravno tako malo poterdijo, kakor une: „kar gre skozi usta, ne oskruni človeka.“ Apostelj govori v omenjenem pismu do Kološanov proti tistim, ki so hotli judovske šege in postave spet vpeljati, zahtevaje, da naj bi se verni po njih ravnali. Tem hoče apostelj reči, naj se nihče soditi ne dá „zavoljo jedi ali pijače, ali zavoljo obhajanja kakega praznika, ali mlaja, ali sabote.“ (Kol. 2, 16.) Da imajo omenjene besede v resnici ta pomen, nam priča zapopadek celega (II) poglavja in poterjuje tudi sv. Jeronim (Ep. ad Algasiam), in sv. ap. Pavel sam, ki ne da bi post in postno zapoved oviral, kakor menite, jo le še močno potrdi, ko pravi: „Ne pogublaj z jedjo svojega brata, za ktere ga je Kristus umeril (Rimlj. 14, 15.) in: „Ako jed pohujša mojega brata, ne bom jedel mesa ve komaj“ (1. Kor. 8, 13.) Po tem naj si bodo že katoličanje ali nekatoličanje, ki se hočejo po vsaki ceni posta znebiti, je vsak še tako prazen in puhel izgovor dober. Zlasti pa, kar vas nekatoličane zadeva, ne more drugač biti in se zares ni čuditi, da za post ne marate. Zakaj, kdor posluša Lutra, začetnika vaše vere, kako on od posta govori, mora pač gotovo veselje in vero do posta zgubiti. Tako n. pr. on pravi: „Mi abotnega papeževga posta nikakor nečemo imeti . . . papežev post je prava jama morivcev, po katerem je že veliko mladih ljudi poginilo“^{*)}

Po njegovih mislih so 40danski post krivoverci vpe-ljali.^{**)} V svojem spisu od antikrista kakor on papeža zasramuje¹⁾, pravi: „Sv. Peter, ki je bil ribič, je prepovedal meso jesti zato, da bi svoje ribe toliko bolj drago prodajal!“ Tako govori apostelj „čistega evangelija.“ Svoj dnevni red nam on takole popisuje: „Kaj sem pač danes tu počel? Dve uri sem posedal, tri ure jedel, in potem štiri ure brez dela pohajal.“²⁾ In od svojega posta ravno tam mično in vabljivo govori, rekoč: „Mi jemo v smert, pijemo v smert, jemo in pijemo do uboštva in v pekel, mi se izdajamo v smert.“

Pričujoči se posmehujejo, pastor pa ves nevoljen katoliškemu duhovnu seže v besedo. (Dalje nast.)

Beseda o kerstnih imenih.

Spisal P. Hitzinger.

(Dalje.)

Kolikor je tukaj godov naznanjenih, je za vsacega dan vzet po rimskem martirologii in koledarji; je pa marsikateri god premalo znan po svojem pravem dnevu in mescu in tudi po družih okolišinah, zlasti velja to o tacihi imenih, ki se rabijo v višjih bolj plemenitih stanovih. Mnogi koledarji stavijo svetnike po dnevih, kakoršnih si bodi, če ravno se ne vjemajo z rimskim koledarjem ali s koledarji posameznih škofij; zlasti evangeljski ali protestanški koledarji vse drugač razstavljajo godove, kakor pa jih obhaja katoliška cerkev; katoliški koledarji mnogokrat segajo po unih, in tako delajo zmešnjavo. Tacihi godov tukaj nekteri sledijo po svojem pravem imenu in pomenu. Za Adolfa stavijo koledarji god na 17. junija; pa rimski koledar ima sv. Adulfa ali Adolfa mučenca v Kordovi na Španskem 27. sept.; drugi cerkveni koledarji imajo še sv. Adolfa škofa v Oznabruku na Nemcih 11. febr. in sv. Adulfa škofa v Belgii 17. jun. Za Alberta se sicer nahaja zvel. Albert patriarh v Jeruzalemu 8. aprila; pa rimski koledar šteje tudi sv. Alberta minih na Sicilijanskem 7. avg., sv. Alberta škofa v Litihu na Belgijanskem 21. nov.; nekteri z Albertom premenjavajo tudi sv. Adalberta, škofa v Pragi in mučenca, 23. aprila. Za Arturja se v koledarjih nahaja god 7. januarja; s tem imenom se komaj da primeriti sv. Aldrik ali Ardrik, škof za cesarja Ludovika pobožnega na Francoskem, 7. jan., ali pa sv. Aldrik, minih pri Kolonii na Renu, 6. febr. Za Avgusta imajo koledarji god 3. avgusta; pa cerkveni koledar zna le sv. Avgusta mučenca v Nikomedii 7. maja, sv. Avgusta mučenca in mašnika v Afriki 1. sept., in sv. Avgusta mašnika na Francoskem 7. okt. Za Edvarda je sv. Edvard, kralj angleški, 5. januarja in 13. oktobra; tudi sv. Edvard kralj angleški in mučenec 18. marca. Za Emanvela se šteje Kristus po včlovečenji poleg preroka Izaija 25. marca. Za Emilija se jemlje sv. Emili mučenec v Afriki 22. maja, po rimskem martirologii je še sv. Emili, mučenec v Sardinii 28. maja, in v Kapovi v južni Italii 6. oktobra; za Engelberta je sv. Engelbert škof in mučenec v Kolonii 7. novembra, tudi še sv. Engelbert opat 12. maja, in sv. Engelbert minih in mučenec 25. jun. Za Ernesta navadni koledarji stavijo god 12. jan, cerkveni koledarji znajo le sv. Ernesta opata in mučenca 13. julija, in drugega zopet 7. nov., oba iz Nemčije. Evgeni ima za priporočnika sv. Evgenija papeža 2. jun., dalje sv. Evgenija škofa in mučenca v Afriki 2. junija in drugega 13. julija, zopet sv. Evgenija škofa na Španskem 13. nov., in drugega v Milanu 30. dec., in še več družih. Friderik se po navadi stavi na 6. marca, pa rimski martirologi zna le Friderika škofa in mučenca v Nizkozemlji 18. julija, drugi cerkveni koledarji še vedo za zvel. Friderika opata 19. feb. in 3. marca.

Dalje je za Bogomira ali Gotfrida s. Godefrid škof v Amieniu na Francoskem 8. nov., tudi sv. Godefrid minih in muč. v Gorkumu na Nizkozemeljskem 9. jul.; za Gvidona je sv. Gvidon spoznavavec v Belgii 12. sept., in sv. Gvidon škof v Akvi v severni Italii 2. jun. Gustava navadni koledarji devajo na 2. ali 3. avgusta; pa to imé ni drugačno kakor Avgust po prestavi nekterih čerk, in tedaj spada na 7. maja, 1. sept. ali 7. okt. Henrika stavijo koledarji na 12. jul., in vender ima rimski martirologi sv. Henrika cesarja 15. jul.; pa so še drugi svetniki tega imena, kot sv. Henrik škof in mučenec na Švedskem 19. jan., sv. Henrik škof v Olomucu na Moravskem 25. jun. Herman se šteje na 28. dec., na tisti dan spada zvel.

*) Tischreden. Frankfurt 1593, S. 272. **) Tom. 7. Jen. 137.

1) Tischreden S. 239. 2) Tischreden S. 45.

Herman pušavnik v Nemčiji; pa je še bolj znan učeni in pobožni minih zvel. Herman (Hermannus Contraesus) v Rajhenavu na Nemcih 19. jul. Za Hugona devajo god na 1. aprila; za tisti dan ima rimski martirologi sv. Hugona škofa v Grenoblu, pa tudi 9. aprila sv. Hugona škofa v Ruanu na Francoskem, in 17. novembra sv. Hugona škofa na Angleškem. Za Karola je znan sv. Karol Boromejski škof v Milanu 3. nov.; tudi pomni na Nemcih zvel. Karola vel. cesarja 28. jan., in še nekatere zveličane možé tega imena. Konrad se v koledarjih nahaja 19. aprila; na ta dan spada zveličani Konrad minih v južni Italiji, pa rimski martirologi ima sv. Konrada škofa v Konstancii na Nemcih 26. nov. Za Ludovika ni samo sv. Ludovik kralj francoski 25. avg., ampak tudi sv. Ludovik škof v Tolozi 19. avgusta, in sv. Ludovik Bertrand minih na Španskem 9. oktobra. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „Triglav“ pridno piše o sirotišnici v Ljubljani in njeno potrebo živo dokazuje. Za tako napravo so domoljubni in keršanski možje bili že pred več kot sto leti skrbni. Pervi je bil generalvikar Jan. Jak. Šiling, ki je bil l. 1725 v ta namen sporočil 9168 gl. Zdaj pa istina znaša že 101,377 gl. Ne vemo, če je izdatna Metelkova zapuščina, ktere ima nekaj tudi blezo ta namen, tukaj prištevana, ali ne. Resnica je, kar „Novice“ pristavljajo, da dobrotniki morajo vse veselje zgubiti, pomagati uboštvu, ako to, kar so namenili svojim časom, še čez sto let za deželo nima nikakoršnega prida. Vprašanje je pa tudi, kako se to more z vestjo striniti, da se je na stoletja ubogim sirotam priderževalo, kar je njih? Ravno pravi čas je še, da bi se veliko mesto in dežela obvarovale velike nadloge, ako bi se doželena sirotišnica na dan spravila. — Zgledne molitvene bukve gosp. B. Bartola, pisavca „Neveste Kristusove“, ki so bile že omenjene, so donatiscnjene in obsegajo 39 pol. Imajo pa zraven pobožnih opravil mnogo mnogo zgledov, ki so prav pripravi, molivca v tistih čutilih poterdovati, ktere so v molitvah in družih svetih opravilih naznanovane. — Ravno je prišel na svetlo 4. zvezek „dušne hrane“, kteri z vsim delom vred bode Slovencem, zlasti deržinam za domače branje, srčno priporočen.

Iz Loke. — e. Gospod hoče svoje prijatle in prijatlice pri sebi imeti; poklical je v noči med 4. in 5. d. t. m. iz našega uršulinskega samostana sestro Jozefo Kemperle. Po smerti hvala več ne škoduje in ne napihuje, toraj smeš, ljuba „Danica“, naznaniti svojim bravcem v podbud nekatere čertice iz lepega življenja ranjce zveste hčerke sv. Ursule. Bila je Sr. Jozefa Kemperle prava sestra ranjkega, vsem, ki so ga poznali, gotovo nepozabljene Gregorja Kemperleta, ki je 19. avg. 1858 ko bogoslovec II leta umrl. Nista si bila Gregor in Micka, zdaj Sr. Jozefa, le po obrazu, ampak tudi po duhu natanko podobna. V življenji sta se srčno ljubila, o smerti sta se za vselej sklenila; to velja tudi njima. Bistri, jasni in vedno veseli obraz brata in sestre razodeval je bistri njun um, ter kazal blage njune serca. Modro in postavno, ravno in odkritosrčno, zraven pa dobrovoljno in vedno veselo obnašanje je blagi sestrici, kakor popred nepozabljenu bratu, ljubezen vsih pridobila, ki so jo poznali. Posebno ljubili so jo njeni duhovni voditelji in učenice, pa tudi vedno spoštovale in ljubile njene tovaršice. Sama je hrepenela po pobožnosti in učenosti, kakor marljiva čebelica po medu in kakor zdravo oko po prijazni luči, torej zaželeno sprejela svet svojega v popolnamosti vterjenega brata, da naj bi se odpovedala svetu in v tistem samostanskem zavetju mirú iskala svojemu sercu. „Zaničevala sem kraljestvo svetá in vso časno lepoto zavolj ljubezni Gospoda Jezusa Kristusa; njega

sem vidila in ljubila, vanj sem verovala in ga objela.“ Tako je toraj iz serca zapela pred 4 leti, v samostan Uršulinski vpeljana in preoblečena. — Popred zvest otrok družbe Mariine, je bila zdaj ob enem ravno tako zvesta hčerka sv. Ursule. Kakor ranjki Gregor bogoslovec, tako je bila Sr. Jozefa nuna z dušo in s telesom. Dobivala je tukaj zaželeno priložnost v čednostih še le bolj rasti in se razcvetati.

Ni potreba praviti, kako lepo, veselo in na tanko je svoje dolžnosti spolnovala, bodisi šolske ali druge. V 4. razredu dekliške šole, kteri ji je bil izročen, se je res izverstno obnašala; imela je redko, pa vsim učenicam in učenicam naj bolj potrebno učenost, pri mladosti si spoštovanje in ljubezen pridobiti. Temeljito in mično je vedila otročičem tudi težavnej reči razlagati, zato so ji otroci še posebno bili vdani in hvaležni. Koliko veselje je do šole imela, je kazala s tem, da do zadnjega tedna v svoji boleznij je milo štela tedne, kdaj spet pojde v šolo. Bilo je pa tudi nji vodilo, kakor ranje bratu: „Ali živimo, ali umerjemo, Gospodovi smo“. In res: „Gospod, kdo spozna Tvoje pota, in kdo bo Tvoj svetovavec?“ V veliko zgubo in žalost samostanu in vsim, ki so poznali bogaboječo in ljubeznjivo sestrico, ji hoče Gospod zgodaj venec večnega plačila podariti, kjer „zgodaj je sicer končala, pa je spolnila veliko lét; njena duša je Bogu dopadla, zato jo je hitel k sebi vzeti (Modr. 4, 12). Od lanskega leta je že bolehal, upanje je zginilo, da bi se zboljšalo. Da bo njena krona lepšana s tremi posebnimi biseri, je bolna na postelji v praznik Matere Božje naredila „profes“, to je, obljubo vednega devišstva, ubošstva in pokorsine. Zadnji dan pred smertjo je še skerbela, da ne bo mogla ure v čast presv. Reš. Telesu moliti; pa upamo, da jo je prav popolnoma tisti dan opravila, kjer v noči že je zaspala v Gospodu, stara 21 lét, kakor nje ranj. brat Gregor. K bratu na pokopališe k fari smo 6. t. m. njeno truplo spremili, upamo pa terdno, da blage dušici se sklenjeni pri Večni ljubezni veselite. Prezgodnja smert je bila z Gregorjem naj lepši cvet ljubljanske duhovšnice pokosila in škofij duhovna odvernica, ki bi bil nje čast in sv. veri steber; s Sestro Jozefo pa je pobrala uršulinskemu samostanu v Loko posebno zvesto hčerko in dekliški šoli posebno izverstno učenico! Vsi prijatli ranje Gregorja gotovo tudi njegove sestre Jozefe v pobožnih molitvah ne bote pozabili. Upati smete, da s tim se dvema svetnikoma priporočate. Sodnik pa vender je le Bog; toraj: R. I. P.!

V Novomestu, 9. sušca. Da so noč in dan odperte groba vrata, se je zopet pokazalo. Komaj razcvetena rožica, ki je ravno hotela vonjavo pošiljati stvarniku svojemu, rožica, ktera je do zadnjega vedno bila vredna, se v venec domoljubni vpletati, je po enajstmesečni boleznij v pomladi življenja svojega morala iz doline solz v nebeški raj se preseliti. Umerl je namreč bogoslovec 2. leta, g. Ant. Močnik, vselej dober učenec, dober kristjan in dober Slovenec. Ker me pevski duh navdajati noče, in ne morem soneta na njegov grob splesti, naj so mu pa sledeče verstice v spomin.

Šel je bil ranjki Močnik lanske velikonočne praznike v svojo domačijo iz Ljubljane. Malo predolgo se je pa domá zamudil, ko je imel verniti se, in ker je vedil, da vozovlak o polnoči v Logatec dospè, hiti kar more peš, in v Logatec pridšemu je bil hlapon odderdal. Spehan in zdelan, kakor je bil, je iskal prenočišča, in še le dolgo iskavši ga najde pri poštarji ondašnjem. Od večera, ko je na postajo prišel, do družega poldneva in cel pot do Ljubljane ga je hudo mrazilo. Te okolišine so med drugim storile, da si je bil neozdravljivo sušico nakopal. Pri vsem tem, da so ga umni zdravniki, kakor ranjki dr. žl. Čuber, zdravili, se je njegov stan vedno slabeje kazal. Mešno zidovje in soparni zrak mu še manj vstrežeta; tedaj ga povabijo stric njegov, v. č. g. Sežun, fajmošter v Šmihelu

pri Novomestu, naj pride k njim, kajti dolenski zrak mu bo berž ko ne, dobro del. Pa červ je korenino spodjedati začel, in zastoj je prilival umni stric z zdravniški vred vode zdravilstva sahneči roži, dokler ni popolnoma usahnula v saboto pred prvo postno nedeljo proti polnoči. Kakor je pri tej bolezni navadno, je tudi Močnik upanje imel ozdraviti se do zadnjega, dokler mu ni merzel pot obraza oblił, je vedno, če tudi ne z besedami, vsaj z migljejem naznanil, kaj želi. Še le, ko se ga je smertni angel s čudovito roko dotaknil, je ranjki izdihnil svojo dušo izpod perut angelovih, ktere so ga obsenčevale, in šla je po zaslužen plačilo.

Bil je ranjki Močnik kot gimnazijalec vedno dober učenec. Na njegovem zdravem in cvetečem obrazu brala se je zdrava, lepa duša. Zato se je imel zahvaliti posebno svojemu dobremu stricu. Ljubili so ga sploh vsi, ki so ga poznali, posebno pa součenci in drugi prijatelji. Nekterim tukajšnjim gimnazijalcem je bil še dobro v spominu, torej so ga po dovoljenju g. vodja osmošolci na pokopališe nesli, potem ko so kanonik, vis. čast. g. Svetličič v šmihelski farni cerkvi veliko černo mašo opravili. Pri maši so peli gimnazijalci. Na grobu so še pevci zapeli „Credo“ in „Jamica“, in serca mnogih spremljevalcev so bile vidno ginjene. Upamo, da je šel Močnik v boljše deželo iskat plačila po dolgi bolezni. In to je gotovo edino tolažilo žalostnim starišem, posebno očetu, kateri se je še na smertni postelji pri njem poslovil. Bil je Močnik še le 22 let star, tedaj v cvetelih letih ga je pokosila nemila smert in položila v hladno zemljo. Bog mu daj v miru počivati! — F.

Postni pastirski list mil. gospoda teržaškoperskega škofa (Dalje). Zastran Stvarnika in stvarjenja pa vam je znano, kaj uči razodenje, ktero je neovernljivo. Lejte le, modrejši kot vsi tisti modrijani, ki si s preiskovanjem narave glave belijo, prepeva David Božje stvarjenje, rekoč: „Po Gospodovi Besedi so nebesa uterjene, in po duhu njegovih ust vse nebeske trume.“ Ps. 32. — In sveti evangelist Janez pristavlja: „V začetku je bila Beseda, edinorojeni Sin, ki izhaja iz Boga Očeta, po katerem je vse storjeno. On je bil luč in življenje, po katerem živi človek in pred njegovimi očmi zgine tema.“ Jan 1. — Večnost sama na sebi nima ne začetka ne konca, pa le sam Bog je večni, in še le takrat, ko je on izrekel besedo „Bodi“, se je pričel čas, ki se deli v leta, mesce in dneve. S to edino besedo „Bodi“ je bilo stvarjeno vse, kar je, živo in neživo, vidno in nevidno. Ko se je po neizmerni praznini oglasila beseda „Bodi“, takrat se le se je jela razodevati neskončna modrost Božja po človeških zapopadkih; takrat se le je vsegamogočnost Božje Besede poklicala duhovno in telesno bitje iz tistega brezna, ki se mu pravi „nič“; takrat se le, ko je luč bila stvarjena, se je olepsala življenje vsaki stvari, in veličanski Stvarnik je poslednjič povabil človeški rod, vdeleževati se njegovih blaženost.

Vprašamo pa na vse to, kristjanske dušice! kaj mislite, se bodo li omenjeni modrijani prederznili zaganjati se na prestol toliko mogočnega Boga in jemati čast in hvalo njemu Najvišjemu, ktero mu skazujejo njegovi zvesti služabniki, ki ga v ponižnosti spoznajo za Stvarnika vsih reči in ga molijo noč in dan? Naj le poskusijo! Naj se opasejo z vso prederzno umetnostjo, naj se obdajo z blisobo, naj planejo nakviško: tode primorani bodo odgovoriti Gospodu, kakor nekdanj Job, na te-le njegove besede: „Kje si bil, ko sem zemlji podlage stavil? Povej mi, ako um imaš. Kdo je njene mere naredil, če veš? ali kdo je čez njo verv potegnul? Na čem je njeno podnožje uterjeno? ali kdo je nje vogelni kamen vložil? — Si li kdaj po svojem rojstvu jutru zapovedaval, in zarji nje mesto odkazal? — Mar pošiljaš bliske, in gredó, in ko se povernejo, ti pravijo: tukaj smo! — Boš li nosoroga s svojim jermenom privezal k oranju? ali bo terl kepe razorov za teboj? Boš li zaupanje imel v njegovo veliko moč in mu boš pri-

pu-til svoje dela? Boš li njemu zaupal, de ti seme zopet prinese in ga spravi na tvoje mlatiše? Dobi li jastrob perje po tvoji modrosti, ki svoje perutnice proti jugu razteguje? Se li na tvoje povelje orel vzdigne in naredi na visokem svoje gnezdo?“ — V resnici! kdor Boga graja, mu mora odgovoriti! — In Job je Gospodu odgovoril in rekel: „Ker sem nepremišljen govoril, kaj morem odgovoriti? Svojo roko bom položil na svoje usta (to je, molčal bom).“ Job 38. 39. (Konec nasl.)

Iz Amerike.

Iz št. Vincencija piše g. Trobec 16. grud. 1864. — (Konec.) Koliko milijonov so že anglikani zložili za razširjanje po svojem kopitu prestavljenega sv. pisma! V vse jezike se prestavlja, v vse kraje sveta razpošilja, povsod ponuja, posebno po barkah. Tudi po naši barki so jih trosili in ponujali. Jaz sem, ne vedoč, kakošna je knjiga, nektare verstice bral, ali koj se mi je prestava grozno čudna, nekako tuja zdela; ni treba dolgo brati, že se protestantišem začuti, že se zapazi, kam pes taci moli. Koliko sadu pa imajo iz tega, je znana reč. Pri vsem prizadevanji pa vender počasi umirajo, svoje cerkve prodajajo in za službo božjo kako poslopje na posodbo vzamejo, in to še celo na Angleškem. Kakor sem ravno bral v nekem časniku, ima nekaj bogatin tam svojo cerkev, ki jo mnogim ločinam za službo božjo, se vé, za primérno plačilo posojuje; vsaki odloči svoj čas, kdaj da je prazna in se lahko snidejo. Kako siromaštvo! Kake cerkve pa katoličani zidajo, kdo bi se ne čutil, ako bere o veličastni velikanski cerkvi, ki se zida v Kolinu že toliko lét, in koliko časa se bo še zidala! Prekrasno novo cerkev so une dni tudi tukaj v mestu Filadelfii posvetili. Prava krasota je nek ta Božja hiša v velikem mestu. K slovesnosti posvečenja so ljudje od vsih krajev skupaj vreli, posebno veliko duhovstva se je bilo snidlo (tudi našega samostana v. č. g. opat in prior sta bila tje popotovala). Tù si je pač marsikak krivoverec žnablje grizel, viditi take napredke in toliko število častiljivega duhovstva. Lepa cvetica je tudi tisto 48urno počevanje izpostavljenega presv. Rešnjega Telesa (kakor sem že nekoliko v zadnjem spisu za „Danico“ omenil). To je tù sploh v navadi, neizrečeno slovesno je; med prijazno muziko in petjem se izpostavi sv. Reš. Telo med slovesnim opraviлом na prekrasno okinčani, bogato razsvitljeni altar. Pri nas je bilo vedno polno ljudi v cerkvi, celo pozno zvečer in zgodaj zjutraj so s svetilnicami prihajali Najsve-tejšega častit. Posebno mičen pa je bil konec te slovesnosti; po večernicah, litanijah in družih primernih molitvah so zapeli na koru in po celi cerkvi: „O salutaris Hostia“, potem se je pričela mala procesija po cerkvi in nekoliko zunaj cerkve med petjem in muziko, in po procesiji se je sv. Rešnje Telo zopet v tabernakelj zaperlo. Prav dolgi čas mi je bilo po taki slovesnosti, ki je popred v Ameriki še nisem vidil. Na altarji je bilo v sredi z zlatimi čerkami zapisano: „O salutaris Hostia“, da človeka koj gane in k pobožnosti spodbudi, ko v svetišče stopi. —

Tukajšnji dijaki so sploh prav pridni, vadijo se razun šolskih tvarin, tudi prav pridno v primérnih govorih. Govorniki imajo svojo družbo pod vodstvom modrega učenika, ki jim tvarine za govore odbira, večjidel tako, da eden eno stranko terdi, drugi pa drugo. Tako n. pr. sta se dva pričkala v krasnih, skerbno izdelanih govorih, kdo je bil večji govornik, Ciceron ali Demosten. Govora sta terpela celo uro in na zadnje je učitelj razsodil. Te vaje imajo vsako drugo nedeljo, vselej pridejo štirje na versto. Kaki govorniki so pa tudi eni, kako znajo besede obračati, kako se obnašati, to je neverjetno, in vse to storé, se vé da, pridne vaje. Mnogo se jih tudi vadi v muziki in petji; cerkveno petje dobro napreduje, velikrat se slovenski napevi glasijo; pretečeno nedeljo smo peli neko latinsko mašo za dva glasa, in prekrasno dvojeglasno postavljeno: „Diffusa

est gratia“, ki smo oboje iz Gorice une dni prejeli. — Mil. škof Grace so me, kakor je že znano, v svoji škofiji obdržali (akoravno so me bili že enkrat za Čikago namenili), ker sem namreč vedno želel le k Indijanom priti, in vis. čast. rojaku g. Percu v starosti nekoliko pomoči misijonsko butaro nositi. Škof so neizrečeno prijazen mož, uni teden so mi pisali kaj mило pisemce v angleškem jeziku; skerben oče bi ne mogel svojemu ljubemu sinu bolj ljubeznjivo pisati, kakor so mi mil. škof, zraven pa so še pridjali lepo darilo. — Zima je pri nas kaj čudna, vsak teden pade malo snega, ki v kakih dvéh, tréh dneh zgine, in potem je kaka dva dni prav gorka; pa kmalo se pooblači, burja jame pihati in tak mrzaz nastane, da je joj. Tako kurimo, da je vsa peč rudeča, ker premoga nam ne manjka, po celi Pensilvanii ga je na ostajanje, ako bi pa tega ne bilo, saj je tudi derv dovolj, ker koj zraven se jame razprostirati velikanski gojzd. — Novo leto se bliža; ker nimam ravno posebnih novic sporočiti, tedaj končam svoje pismo s serčnim vošilom za novo leto, vsim Slovencem, dragim bratom sploh. Z Bogom!

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Nič ni presiljeno, ako se reče, da po vsih krajih zakleti sovražniki razodevajo strašno togoto zoper katoliško Cerkev, — bolj ali manj očitno. Na Badenskem si dajejo zlasti bezničarji ali freimavrarji in ministri veliko opraviti, da bi katoliški nauk in vpljiv iz šol do čistega odpravili. Katoličanje se zbirajo v očitnih shodih, ter se pogovarjajo zastran protesta ali upora zoper sovražno šolsko postavo. Ali kako to v oči kolje nasprotnike resnice! V Freiburgu jim je francoski župan 14. u. m. odvernili zbor v tako imenovani pevski dvorani (Sängerhalle), ki je sicer odpert vsem družbam, ljuškim shodom in jezderskim pajdastvom, in ki je lastina vseh mestljanov. Zbralo se je potem k posvetu čez 2000 deležnikov v cerkvi sv. Martina. V Mannheim-u 23. u. m. „liberalni svoboduhi“ katoličanom celo v njih katoliški cerkvi niso pustili zbrati se. Vse stranke se smejo prosto zbirati, zoper shod katoličanov pa se je neko število „fortschrittlicher“ mestljanov in prebivavcev z županom vred zbralo, ter so kričali, češ, zoper gibanje, ki ga zbudi je katoliško duhovstvo itd. Pridružil se jim je neki „freigeistarsk“ protestantsk pastor Schellenburg, je kričal zoper papeštvo in ultramontanizem, ter bral addresso do velikega vojvoda zoper katoliško zahtevanje. Profesor Baumann je modroval: „ne bo miru, dokler ne bo šola brezverska, kakor država.“ Tudi judovski rabin je pomagal pihati zoper katoličane. Te dražive govore je policijsko samo natisnjene delilo med ljudstvo in ga šušalo zoper katoličane. To se je godilo 22. u. m. Naslednji dan pride do 3000 katoličanov in se hočejo v cerkvi zbrati, toda policaji jih niso pustili v njih lastno cerkev. Silna derhal krivovercev in soderge se je razgrinjala, katoličane povsod zasramovala, duhovstvo pa kar napadala. Tudi veliko tenkih sukenj je bilo med 10.000 derhalskimi lovci. Ti izvoljenci so tlak tergali in kamnje lučali, posebno na duhovne. Enemu so kar obleko z života stergali. Druge so po tleh vlačili, veliko jih na glavi ranili itd. Kamni, železo, les, blato — vse je bilo dobro temu „lichtfreund — pöbelnu“, da je svojo nenasitljivo jezo zoper katoličane nasitoval. Tudi judje so bili prav pridno na nogah zoper mirne katoličane. Rudečkarji časniki so poprejšnji dan tudi uličarske potepine vabili, da naj se pripravijo na sprejem „kazinskih gostov“, kakor katoliške zборе imenujejo. Eden jim je zjutraj 23.

naznanil, da popoldne pride oddelek divjačine za „posekanje“ (eine Partie Wildpret „zum Aushauen.“) (Kath. Kirchenfrd. v. Regensb.) Ako se katoličanom med protestanti tako godi, je pač napčno, ako se protestantje n. pr. v Avstrii pritožujejo, da jim je kaka krivica, ko vender z nezmerno večino katoličanov uživajo čisto enake pravice.

Zoper tako brezbožno bezničarsko počenjanje se vzdigajo pa tudi protestantje, kar jih je še vernih. 50 taci mož iz vsih stanov in iz 34 mest je prosilo svojega škofa, namreč velikega vojvoda, za pomoč zoper nove protestante, ki celó čudeže Kristusove tajé.

Med pridobitve novih časov se utegnejo šteti tudi norci, katerih število nezmerno raste. L. 1835 jih je bilo na Francoskem 10.539. L. 1851 so jih šteli že 41.960, in zdaj jih je že celo 60.000! Pod Napoleonom III so se namnožili norci na Francoskem za 15.000. — O. Feliks, znani govornik, ima letos v Parizu v cerkvi Marije Device (Notre-Dame) postne pridige zoper naturalizem. — V Torinu se je s samomorom končal Karol Torresani, ki je pred nekaj časom na svitlo dal „Izobčenje papeža Ferreti.“ Svoje preklonovanje je pošiljal visokim osebam, da bi dobil kako pomoč; toda nihče se ni zmenil za ostudneža, ki je živel v revšini in poslednjič tako nesrečno svoje življenje končal. — Vse duhovstvo buda-peštovske dekanije je 9. sveč. t. l. podpisalo in razglasilo pismo, v katerem se zavezuje, da noče nobenih zoperkatoliških listov plačevati, imeti in brati, z vsimi močmi pa se zoper tako časnštvo in take bukve in spise vojskovati, ter tudi katoliško ljudstvo od takega branja odvracovati. K enakemu djanju vabijo vse ogersko duhovstvo. To skazovanje že sad rodi. Iz velikih mest in družih krajev so že vredniki taci nesramnih časnikov liste nazaj dobili s pristavkom: „Ne damo se več za svoj lastni denar zasramovati.“ Katoličani smo močni, če le čemo. Naj bi le vsi katoličanje tako delali, kmali bi utihnila gerduni, katerim katoličanje placujejo, da jim njih vero, šege, pravice, poglavarja in pastirje z gnojem obkudujejo! — Na Laškem sta 5. t. m. umerla nanagloma rovarja Ridolfi in Pinelli, prvi v Florenci, drugi v Bolonji. Prvi je rogovilil zoper Leopolda II v Toškani, drugi se je v pisanji skazal duhovnožeruha perve verste. Bog daj, da bi bila oba še čas imela, skesati se. —

„Budivoj“ pravi: „Dostikrat se nameri, da česki dopisi pridejo z družih krajev z nemškimi napisi, pa v tako revni nemščini, da je „za skremžiti se.“ Ne mara mnogi ne vedo za postavo, ktera poštnim vradom veleva ravnopravnost spoštovati. . . . Naša mestna gosposka pošilja česke dopise tudi v druge dežele avstrijskega cesarstva pod českimi napisi, vender dozda se ni bilo primerljeja, da bi taki listi ne bili prišli na svoje mesto.“ Tudi naši misijonarji pišejo večkrat s slovenskimi napisi svojim staršem ali drugim iz Amerike na Kranjsko. — „Wanderer“ mesarjenje katolicinov po badenski derhali „ultramontanom“ pripisuje!!! Saj vidimo, kaj vse ultramontanizirski storiti premorejo. Freimavrarški želodec tega nikakor ne more prenesti, da se katoliška Cerkev nikakor ne dá v suznost vkovati. Ne bote je v železje djali — nikoli ne, vi Neroni, vi Julijani, in Iskarjoti: ona je devica, je junakinja, je nevesta Jagnjetova.

Cesar Maksimilijan v Mehiki, kakor je znano, je z nedavnim določilom razglasovanje papeževih razpisov, na svoje privoljenje (exequatur) priklenil. Zoper to naredbu so mehikanski škofje z vsim spodobnim spoštovanjem vrvan protest ali ugovor postavili in cesarja prosijo, da naj se te reči odlože ter se v porazumljenji obojne oblasti rešijo. — Na to pisanje je Maksimilijan z nekako precejeno samosvestjo in ne brez postranskih mahljev škofom odgovoril v tem pomenu, da vé, kaj dela, da je dober katoličan, kakor je znano, pa da ostane pri svojih sklepih.

Sv. Oče so v posebno prijaznem pismu 4. sveč. avrelijanskemu škofu Dupanloup-u srečo vošili in ga serčno zahvalili za spis: „Enciklika 8. grud. in pogodba 15. kim.“ Pismo omenja, da sv. Oče z okrožnico niso imeli drugega namena, kakor resnico braniti in eno naj sveteljših dolžnost splošiti. Prepovedanje okrožnice v Franciji je razžalilo Cerkev, in bilo je krivično, ker pravi tolmači (škofje) so mogli molčati, nevedni in sovražni pisati pa so jo smeli izdelovati, kakor so hotli. Tudi so pomen papeževega ukla najostudniši popačili. Posebno pohvaljen je škof šč zato, ker je razodel namen tistih, katerih presvitemu varstvu so po kimovčevi pogodbi izročeni ostanki ropa in pa pravice Njih svetosti. — V Gradci bogoslovski profesor dr. J. Tosi okrožnico v očitnih branjih izverstno razlaga. — V francoskem starašinskem zboru se je tč dni Rouland močno repenčil v prid galikanizma, zoper ultramontanizem, v prid škofov zoper nižji duhovstvo itd. Toda pričujoči škofje so precej protestirali zoper tako ljubo brambo. — Po časnikih dela zdaj šum smert vojvoda Morny-a, Napoleona III po poli brata in njegovega najboljšega podpornika. Po boleznih skozi en mesec se je neprevidoma zmesal, in vikši škof, ki ga je prišel obiskat, ga ni mogel spovedati. Vender se je pa pozneje zopet zavedil in vikši škof mu je podelil ss. zakramente. — Laški časniki pišejo, da francoski opravniki zbirajo po Piemontu podpise, da naj se Piemont s Francijo sklene, in laška policija jim ne brani. — Pervi starašina Boyssi je 9. t. m. v ces. starašinskem zboru neljubi naključje sprožil, kaj bi bilo, ako tudi cesar sam umerje, in menil je, da bi šlo vse v šibre. To vprašanje pa se ne more imenovati nenčžno, meni „Unità“, kajti tudi Napoleon je dostikrat govoril o naključju, ko bi umerl Pij IX. —

Kako se pod kožo liberalizma rad naj bolj gerčast absolutizem skriva, kaže ta kantona Argau in Turgau na Švicarskem, ktera sta med drugim birokratiškim tlačenjem tudi oznanovanje enciklike prepovedala! — Poznanski vikši škof Przylusky je 12. t. m. umerl za legarjem. —

Po vsem Poljskem je velik strah, da bo Rus Polonijo tako zaterl, in z Rusijo stopil, da tudi poljsko ime ne bo več ostalo. Komej je misliti, da bi previdnost Božja čisto katoliškemu narodu kaj takega dopustila; mogoče je, da se zmaj p-prej razpoči. — V okrajini Katanii na Sicilskem se je neki hrib tako pogreznil, da se le še verhovali drevs vidijo, ki so bili na verhu hriba. —

Méd in pelin.

Kaj je „terpnost“ ali „duldsamkeit“ sedanje dobe? . . To, da se grehu in laži zmiraj več, čednosti in resnici pa zmiraj manj prostorčka daje. —

Knez Belunski tako-le popisuje Pija IX: „Duša Pija IX je velikoserčna, odperta vsim velikim občutom, zbudovana s poslanjem, ki mu ga je Previdnost izročila, pristopna neprevidnim pretresenjem, in zmožna za nepretresljive sklepe. Z npravnega ozira Pij IX ne more pozabiti, da njegovi dobroti se je le z nehvaležnostjo odvrčevalo, in ko je dobro sejal, je le slabo žel. S svetnega ozira je obdelano, da Pij IX bode protestoval do zadnjega dihljeja, da ste mu bile dve tretjini papeških deržav vzeti s samostvom in potuho. Mašnik, odpusti osebnost krivico; papež, ne more odpustiti krivic, ki so Cerkvi storjene. (Unità.)

Meseca svečana je tergovska sodnija v Parizu naznaila 111 kantov ali „nabobnov.“

Značaj Cerkvi sovražnih časnikov se posebno tudi v tem razodeva, da išejo vsacega veljavnega moža onesnažiti, ako za Cerkev in papeža dobro besedo spregovori. Če je tudi še tako slaven mož, nič ne dč. Tako delajo s slovečim Guizot-om v Parizu, odkar se sliši, da je za encikliko in papeževe pravice, akoravno je protestant. On

je namreč pravičen. „Wanderer,“ n. pr., ga o vsaki priliki pikne. —

Svinja tatica. Bogat francosk posestnik na Bordeauxskem je bil zgubil svoj denarnik z 200 franki. Dolžil je svojega služabnika, da ga mu je ukradel. Med tem časom so zaklali veliko sosedovo svinjo pustni teden. Ostermel je pa klavec, ko je v želodecu našel denarnik z 200 franki.

V čast presvete kervi Kristusove.

(Katoliška cerkev obhaja ta praznik V petek v postu.)

Češena bod', presveta rešnja Kri,
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko je po rojstvu osem dan obrezan bil.
Češena bod', presveta rešnja Kri,
Vsim živim ino mrtvim grehe zmij! —

Češena bod', presveta rešnja Kri.
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko je na oljskem vertu pot kervav potil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri.
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko je nevmiljeno, kervavo tepen bil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri,
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko ternjev venc na glavo mu je vtisnjen bil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri.
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko s težkim križem za nas obložen je bil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri.
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko strahovito je na križ pribijan bil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri,
Ki jo naš mili, sladki Jezus je prelil,
Ko s sulico na križu je preboden bil.
Češena bod' itd.

Češena bod', presveta rešnja Kri.
Ki se pri vsaki sveti maši ponovi.
Bogu za naše grehe v spravo podari.
Češena bod' itd.

Rodoljub Podratitovski.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta.

14. sveč. M. K. 2 dvajsetici. Bog mi daj na prošnjo sv. Očeta voljno poterpjenje, pobožno življenje in srečno zadnjo uro, staršem mojim pa rešenje, če so v vica. — T. K. 1 dvajsetico. Sv. Oče! sprositi mi sedem darov sv. Duha in srečno zadnjo uro. — R. T. 2 dvajset. Sv. Oče! moje želje so, da bi Jezusa in Marijo goreče ljubila, sv. obhajilo vredno prejemale in enkrat srečno umerla; sprositi mi te milosti!

Za Notranjce: Iz Polhovega gradca 12 gld. a. v. Čč. gg. bogoslovci ljublj. 11 gld. 18 kr. s pristavkom: „Date et dabitur vobis!“ — Matija Lovše v Loki 2 gld. — B. in Th. v Ljubljani 2 gld.

Za g. Pirceev misijon. Andr. —ič 1 gld.

Pogovori z gg. dopisovarci.

Č. O. N. Sm.: Zastran listov je založništvo opomnjeno. — Gg. T. v. St. J. in A. P. na Z. l.: Hvaležno prejeli ravno pred natisom in bomo natisnili prihodnjič. —